Maastricht in Beeld

EXTRA DIKKE EDITIE

Sint-Annakerk

60 jaar

juli 2024

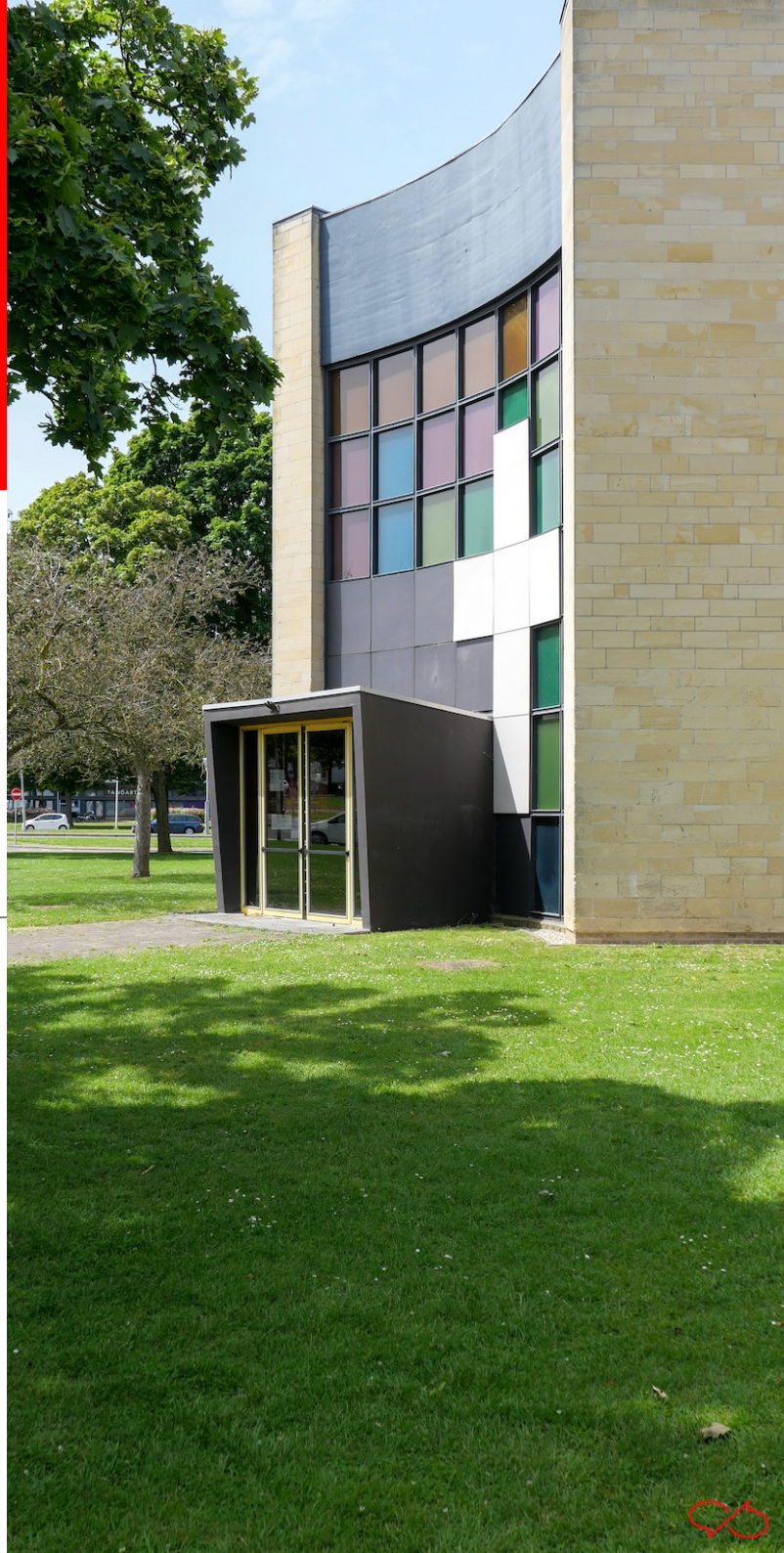

Sint-Annakerk

In de naoorlogse jaren werd de stad aan de westkant flink uitgebreid. In de parochies van Sint-Lambertus en die van Caberg werd het veel te druk en in 1955 vond er een herverdeling plaats waardoor de parochie van Sint-Anna ontstond. Daar was dus een nieuwe kerk nodig, die werd gebouwd door architect Theo Boosten. De inzegening was in 1964.

Boosten had zich laten inspireren door de welbekende kapel van architect Le Corbusier, de Notre Dame du Haut in Ronchamp in Frankrijk. Kijk maar naar de gebogen muren die abrupt eindigen en de onregelmatig verdeelde ramen.

De kerk is een kruisbasiliek met lage zijbeuken, niet georiënteerd: het koor wijst naar het noord-oosten. De muren zijn een betonskelet, aan de buitenkant bekleed met mergel, aan de binnenkant met grijze kalkzandsteen. De sterk gebogen muren sluiten niet op elkaar aan zodat ze abrupt eindigen. Op het platte dak is een transparante dakkoepel met stalen dakruiter en daarachter de luidklok. In het noord-oosten sluit de parochiezaal aan op de kerk.

Adres: Via Regia 100
Wikipedia: nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Annakerk_(Maastricht)

De kerk is genoemd naar de heilige Anna, moeder van Maria. Ze wordt vaak afgebeeld met Maria en Jezus als de Anna te Drieën, er zijn in de kerk twee voorbeelden van.

Vanuit de lucht gezien, maakt de kerk een merkwaardige indruk. De zijbeuken en het koor samen zijn cirkelvormig. Met een neus en twee vleugels lijkt het op een vliegtuig. Door de assen benadrukt het gebouw 't kruispunt waaraan de kerk ligt. Vanaf de straat is de lichtkoepel boven het koor niet zichtbaar. Op de koepel staat een dakruiter die iets wegheeft van een antenne. In de linker zijbeuk is de doopkapel. Daar zullen we ook het borstbeeld van Sint-Lambertus zien. De rechter waren bedoeld als biechtruimtes en spreekkamers. Daar staat het beeld van de Zittende Madonna van Sjef Eijmael.

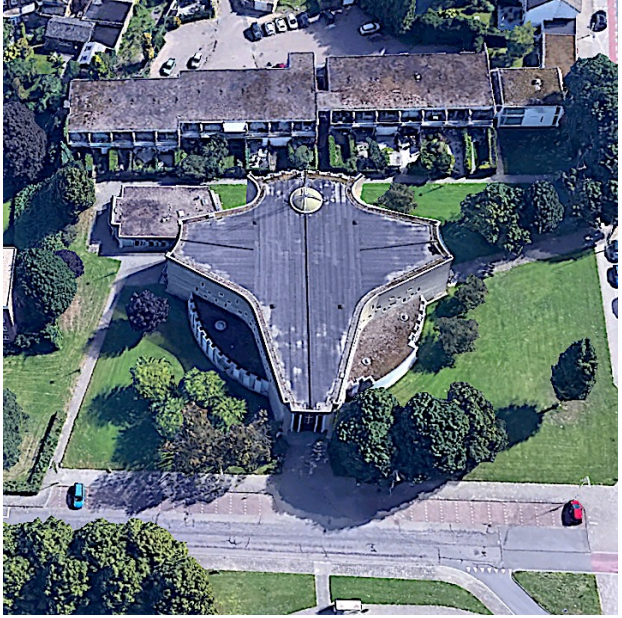

Het gebouw staat aan alle kanten nagenoeg vrij met flink wat ruimte er omheen. Daardoor zien we goed dat het gebouw een opvallende architectuur heeft: de gebogen muren, de afgesneden hoeken en de onregelmatig geplaatste ramen.

Er zijn drie ingangen, de hoofdingang met luifel aan de Via Regia, de zijingangen met tochtkasten aan de Van Kleefstraat en naast de parochiezaal. In de zijingangen zien we gekleurde glazen panelen die herinneren aan glas-in-lood. In de vlakverdeling is een groot kruis opgenomen.

De zijbeuken zijn getand, door smalle openingen komt het licht naar binnen. Naar buiten kijken is vrijwel onmogelijk. Toch is de blik niet alleen naar binnen gericht. In de jaren 60 en 70 was de kerk beroemd vanwege de beatmissen die er gehouden werden. Het waren gebeurtenissen met veel muziek en actuele thema's. Op zulke momenten waren er wel duizend mensen.

We gaan de kerk binnen via de ingang aan de Via Regia. Door de narthex, het portiek onder de zangtribune. Dan zien we meteen de hele omvang van het interieur. Voor ons de kerkbanken met bijna duizend plaatsen. De gebogen muren leiden het oog naar het hoogkoor, het altaar, het kruis, de lichtbeuk erachter en de lichtkoepel erboven.

Van links naar rechts zien we de ronde tabernakel gemaakt door Gène Eggen; een rode tafel met de witte deuren van de tabernakel met daarop vijf broden en twee vissen. Verder de lezenaar en de hoge preekstoel of anbo van Wiel Arets, het hoogkoor of priesterkoor met het massieve altaar. Achter het altaar zijn banken voor het koor. En daarachter hangt een wat iel kruis. Dan staan er drie zwarte stoelen, de *sedilia*. Daar zitten tijdens de mis de geestelijken. Verder naar rechts zien we aan de muur de bronzen Anna te Drieën en helemaal rechts de nis met het mozaïek Anna te Drieën. Zie verderop.

Boven de ingang is de zangtribune of orgeltribune, standaard de plaats voor het orgel en een koor. Hier zien we het orgel, het is in 1962 gebouwd door

Flentrop Orgelbouw in Zaandam, het heeft zes registers. Op de foto's rechts krijgen we een goede indruk van de ruimtelijkheid van de kerk.

De kerk is genoemd naar de heilige Anna, de moeder van Maria en de oma van Jezus. Ze worden vaak samen afgebeeld als de Anna te Drieën. Die hierboven is een bronzen kopie van het houten beeld dat in de Schatkamer van de Sint-Servaas staat. Dat is rond 1500 gemaakt door Jan van Steffeswert. Dit beeld staat op een plateautje aan de muur rechts van het hoogkoor.

De Anna te Drieën wordt ook wel Annatrits genoemd. Deze Anna te Drieën op de foto links zit in een nis rechts van het hoogkoor, een beetje in het donker. Er zit een schakelaar naast om de lamp aan te doen. Het mozaïek is een gestileerde afbeelding, ontworpen door Eugène Laudy en uitgevoerd door At Flos. Vermoedelijk al tijdens de bouw van de kerk, gezien de nis.

Er is natuurlijk een kruiswegstatie. De gebeeldhouwde versie links is in 1974 gemaakt door Frans Cox. Vaak bestaat zo'n statie uit veertien afbeeldingen, dit zijn er zestien. We zien nummer 7 en 12.

Hierboven zien we een Piëta gemaakt door Charles Vos: Maria met Jezus op haar schoot. Het is tevens de dertiende afbeelding uit de statie die in de kerk van St. Antonius van Padua in Scharn-Maastricht hangt. Deze is gemaakt in gips en bronskleurig beschilderd.

En rechts het reliëf De Schepping, van Sjef Eijmael. Het bevindt zich in het zuidelijke transept, vlak naast de ingang aan de Van Kleefstraat. En hieronder het ingetogen beeld van de Zittende Madonna zonder kind, ook van Sjef Eijmael uit 1986. Het beeld staat in de linker zijbeuk, het is door de zitbank meteen een plek voor contemplatie.

Kerken lopen leeg, parochies worden samengevoegd en lithurgische voorwerpen worden herverdeeld om bewaard te blijven. Zo ook de portretbuste van Sint-Lambertus met daarin zijn reliek. Afkomstig uit de Sint-Lambertuskerk, net als het glas-in-loodraam, in 1924 gemaakt door Joep Nicolas.

Het ranke kruis in het hoogkoor is de zogenaamde Christus van Bemelen. Merk op dat zijn voeten over elkaar liggen. Ze zijn met één nagel vastgespijkerd.

De Christus op het processiekruis rechts heeft zijn voeten naast elkaar op een blokje. Het is een oudere opvatting over de kruisiging.

In de rechter zijbeuk is de doopkapel. We zien een altaar en daarachter het doopfont. Dat is gemaakt door Gène Eggen. Op de volgende pagina een bijzondere kruiswegstatie in de lichtstraat van de linker zijbeuk. In aquarel, gemaakt in 1985 door de heer Russell (1919). Dit zijn er ook zestien.

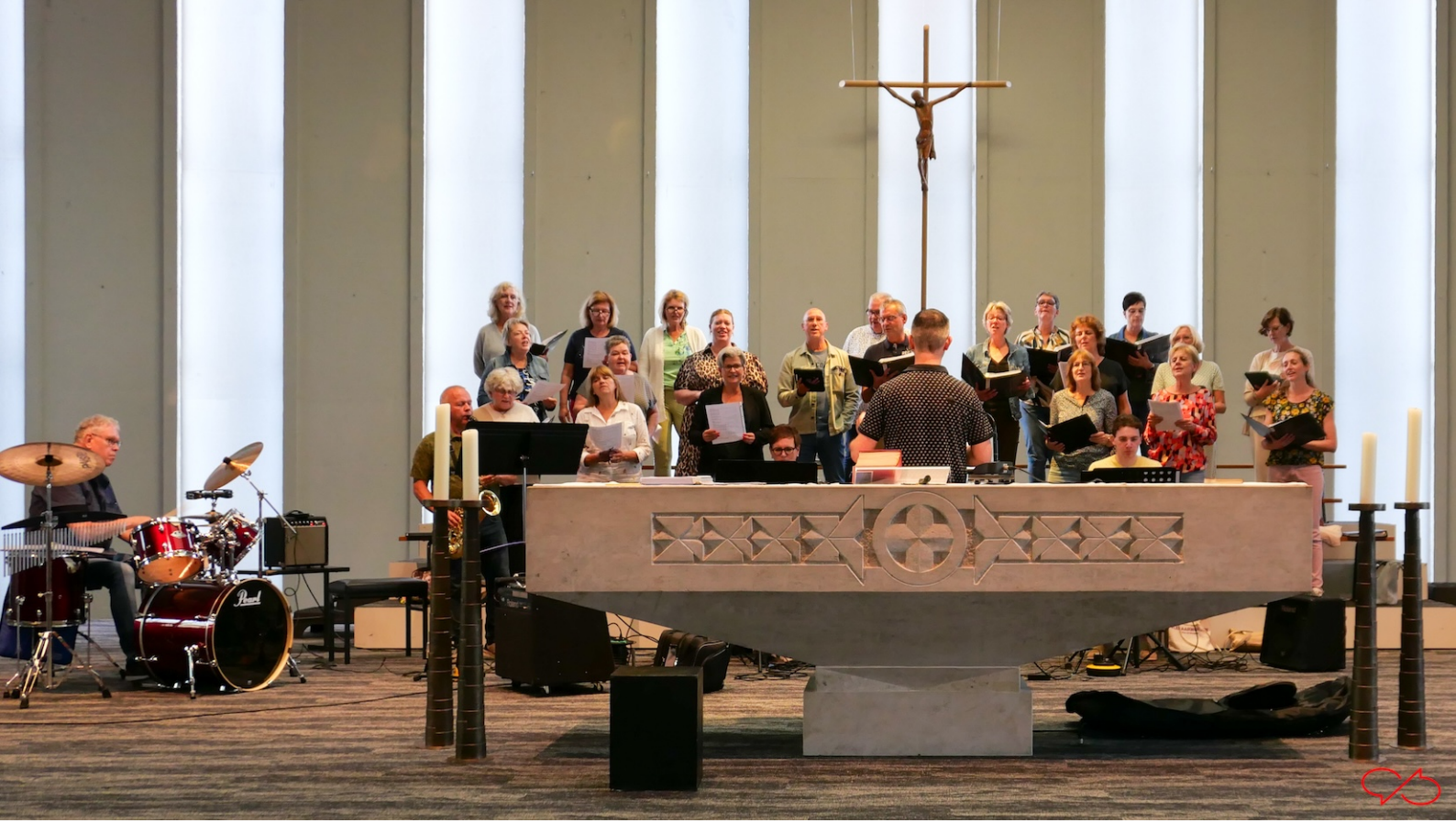

De Sint-Annakerk was in de jaren 60 en 70 zeer bekend door de beatmissen die er gehouden werden, ze trokken met gemak duizend bezoekers. Het woord beatmis was ontleend aan de populaire muziekstijl beat en was natuurlijk sterk gericht op de jeugd. Er was het jongerenkoor vocalgroup Alliance (sinds 1966) http://vocalgroupalliance.nl/ en een orkest. De aanwezigen deden actief mee, de mis werd een happening. Veel Maastrichtenaren hebben zeer goede herinneringen aan deze bijeenkomsten. Kerstvieringen, huwelijksvoltrekkingen, doopplechtigheden en heilige communies gebeurden tijdens beatmissen, de band met de kerk was erg nauw. Omdat er tijdens de mis en ook daarbuiten veel aandacht was voor grote maatschappelijke vraagstukken, was het vormende karakter groot, het werd erg belangrijk gevonden op weg naar volwassenheid en de missen hadden inhoud.

Aan de vrijzinnigheid kwam een eind toen Gijzen in 1972 bisschop werd. Veel vernieuwingen werden teruggedraaid en wie te vrijzinnig was, werd vervangen. Wie toch al vraagtekens had bij religie, was nu snel over de streep en verliet de kerk.

Het koor Ascension bestaat sinds 1969 en was oorspronkelijk een jongerenkoor uit Pottenberg. De naam staat voor opstijgen, grotere hoogtes bereiken. https://www.ascensionmaastricht.nl/

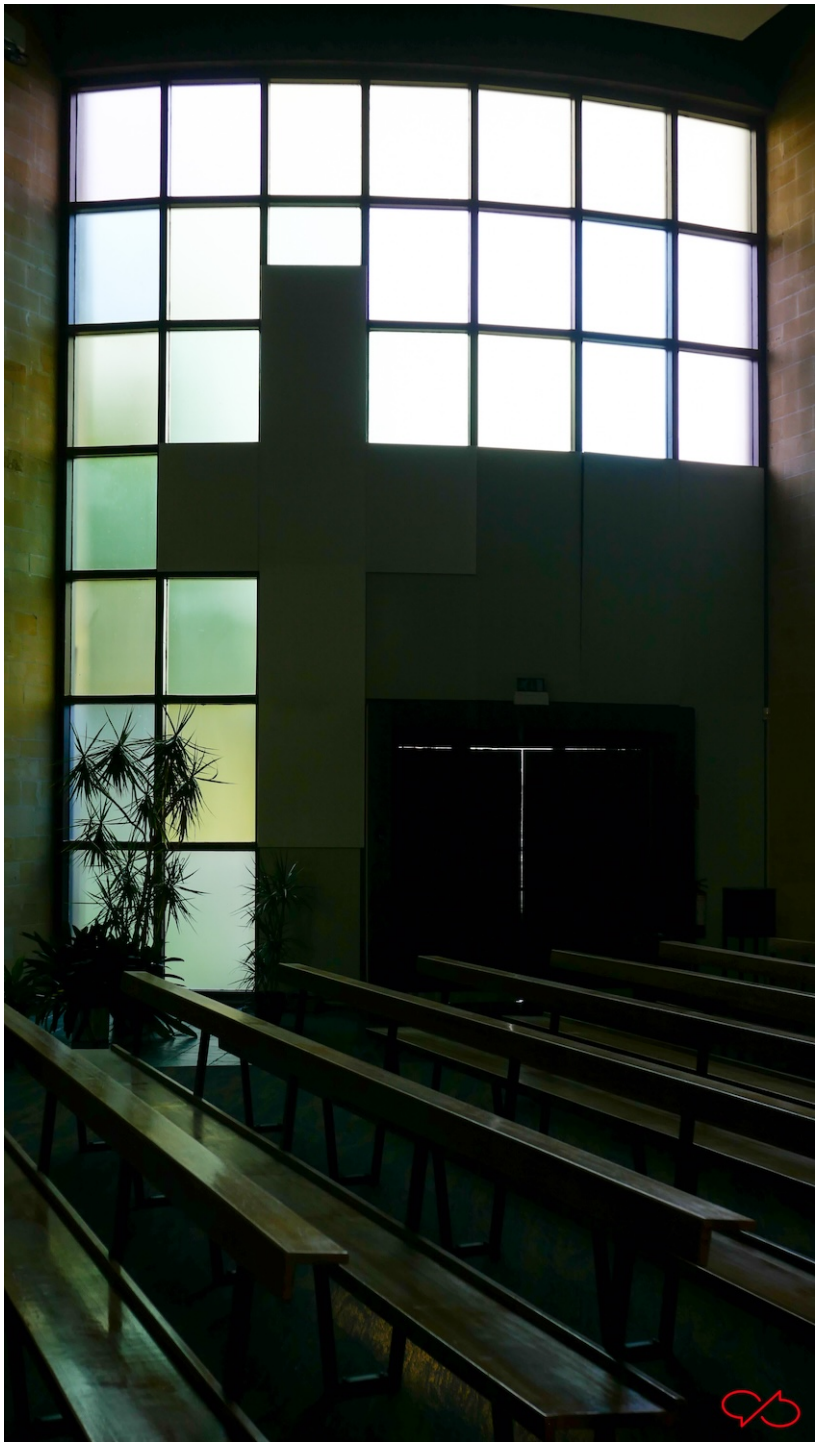

Maastricht in Beeld kortweg MiB

MiB is een fotomagazine voor liefhebbers van de stad Maastricht. De opzet is simpel: interessante onderwerpen, behoorlijke foto's, korte stukken tekst met wat uitleg en achtergronden en een nette layout.

Dit magazine is gratis en komt uit de Boekenkast van Peter Scheele: https://pjscheele.nl

Ik wens u veel kijk- en leesplezier.

Peter Scheele

Colofon
Camera: Panasonic Lumix LX100, Make II
Bewerking: Adobe Lightroom Classic 13.2
Opmaak: Apple Pages 14.0
Font: Odile Light van Kontour
Foto's, tekst en opmaak: Peter Scheele